

FI lausuntopyyntö VV

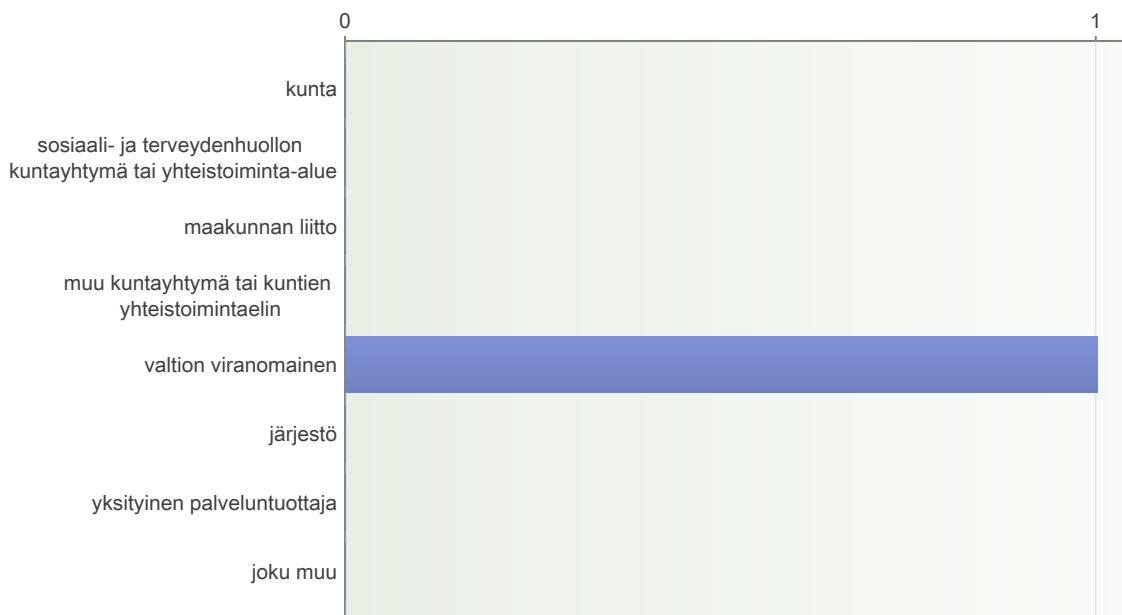
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	sosiaalihuoltoyksikön päällikkö Eija Hynninen-Joensivu	Johtaja Satu Koskela, satu.koskela(at)avi.fi, p. 02950 16500		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttaminen on kannatettavaa. Esitetty malli on kuitenkin monimutkainen palvelujen käyttäjän, palveluja tuottavien ja hallinnon näkökulmasta. Nykyisen lakiluonnoksen voimaan saattaminen sellaisenaan ja kaavaillussa aikataulussa muodostaa riskin järjestelmän onnistumiselle ja sen eri osasten valmiiksi saamiselle. Uudistuksen toteuttaminen alueellisesti vaiheittain antaisi paremman pohjan uudistuksen hallitulle käyttöön ottamiselle ja varmistaisi palveluiden toteutumisen sekä asiakkaan oikeusturvan.

Väestön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat monet seikat, joista sosiaali- ja terveyspalvelut ovat tärkeä, jos kuitenkin vain yksi osa kokonaisuutta. Sote-palveluiden lisäksi koulutuksella, työllisyydellä, liikunta- ja kulttuuripalveluilla sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävän omahoidon mahdollistavilla tekijöillä voidaan kaventaa myös terveyseroja. Maakuntaudistuksen jälkeen kuntiin jäävillä hyvinvointia ja terveyttä edistävillä palveluilla on maakuntiin siirtyvien sekä yksityisten järjestämien sosiaali- ja terveyspalveluiden ohella tärkeä merkitys kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä. Kuntiin jäävien palveluiden merkityksen tiedostaminen hyvinvointia ja terveyttä edistävänä korostuu nykyiseen nähden entisestään, kun sote-palveluiden järjestämisvastuu siirtyy maakunnille.

Todennäköisesti hyvin koulutetut ja toimeentulevat sekä keskisessä ja eteläisessä Suomessa elävät ihmiset tulevat hyötymään ja hyödyntämään valinnanvapautta enemmän kuin muut joskin laissa mahdollistetaan yhtäläinen valinnanvapaus kaikille. Vaihtoehtoisia yksityisiä palveluja syntyy enemmän suuremman väestöpohjan alueille, mikä parantaa näiden alueiden asukkaiden mahdollisuuksia valita heille soveltuva palvelujen tuottaja. Työssä olevat tulevat jatkossakin käyttämään ja hyötymään työterveyshuollon palveluista.

Tällä hetkellä monella lapsella ja hyvin toimeentulevalla aikuisella on yksityinen sairauskuluvakuutus ja työssä käyvillä lakisääteinen työterveyshuolto, johon ei tässä uudistuksessa ole tarkoitus puuttua.

Terveyskeskuksessa käyvät ikäihmiset ja vakuutusettomat lapsiperheet, jotka tarvitsevat usein myös laajempaa palvelukokonaisuutta.

Sähköinen palveluverkko tuo mahdollisuuden palvelujen tasavertaiseen hyödyntämiseen alueesta huolimatta, mutta kaikki eivät kuitenkaan osaa tai pysty sitä käyttämään.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

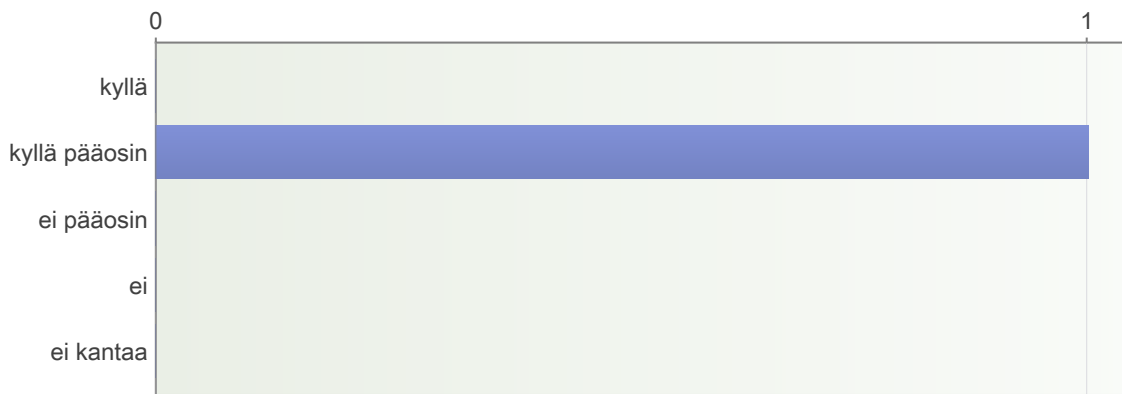
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos siirtää vastuuta hänelle sopivista palveluista asiakkaalle itselleen ja antaa mahdollisuuden osallistua omien palveluiden ja hoidon suunnitteluun häntä tukevan henkilön kanssa. Tältä osin uudistus edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin ja on parannus nykyiseen nähden. Esimerkiksi paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden, joilla ei ole lähimaisia, palvelutarve ja -suunnitelma tulisi näin paremmin toteutettua. Asiakkaan vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen ja valinnanvapauden mahdollistaminen tasavertaisesti edellyttää kuitenkin vahvaa palveluohjausta henkilöille, joiden omat edellytykset valinnan tekemiseen ovat sairauden tai vammaisuuden perusteella rajoitetut.

Alueellisesti asiakkaat eivät olet tasavertaisessa asemassa valinnan mahdollisuuden suhteen. Kaupunkialueilla on ja tulee olemaan enemmän palveluja ja valintakohteita, kun taas harvaan asutuilla seuduille vaihtoehtoisia palvelujen tuottajia ei synny pienemmän kysynnän vuoksi. Maaseutumaisissa olosuhteissa asuvilla oman auton puute ja kehnot liikenneyhteydet heikentävät mahdollisuuksia hakea palveluja etäämmältä. Esitetty vuoden aikarajoitus palvelujen tuottajan vaihtamiselle rajaa omalta osaltaan valinnanvapauden mahdollisuutta.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

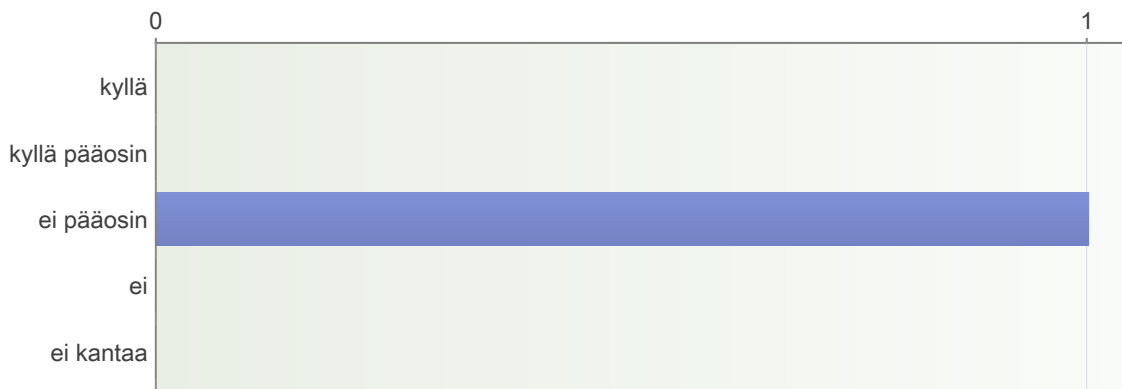
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua sopivan palveluun. Vaihto-oikeus vuoden välein ei kuitenkaan ole optimaalista tilanteessa, jossa potilas valitsee uuden palveluntuottajan kesken hänen hoitoaan.. Tällöin hoidon jatkuvuus voi katketa ja riski päällekkäisten tutkimusten teettämiseen on olemassa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

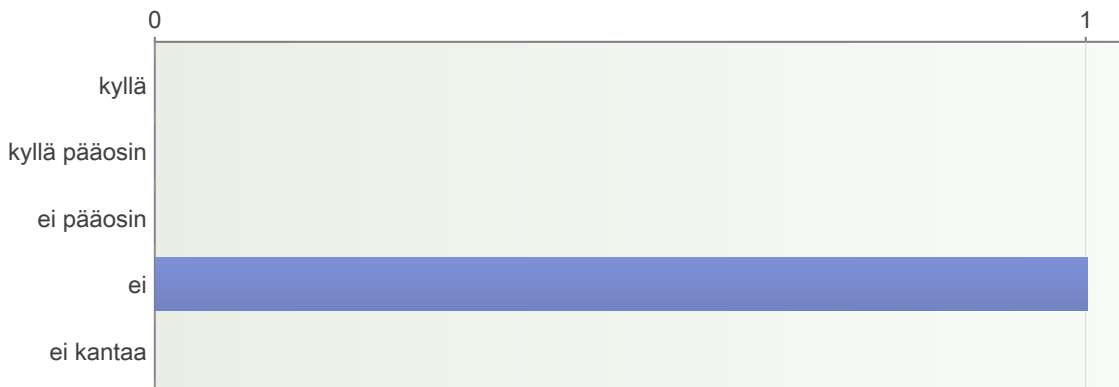
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuuksia varmistaa asiakkaan palvelujen yhteen sovittaminen heikentää sen heikko mahdollisuus varmistaa ja vaikuttaa asiakkaan koko palveluketjuun. Lakiluonnoksen perusteella suoran valinnan palvelujen tuottaja voi antaa asiakkaalle maksusetelin palvelukokonaisuuden osakokonaisuuden hankkimiseksi, mutta maakunnalla ei olisi mahdollisuuksia seurata palvelutuotantoa. Palvelusta vastaa lakiluonnoksen perusteella suoran valinnan palvelujen tuottaja, mutta siltäkään ei ole olisi alihankkijaan ohjausmahdollisuutta. Maakunnan mahdollisuuksia vastata järjestämislain mukaisesta palveluiden järjestämistehtävästä ja asiakkaan palvelukokonaisuuksien toteutumisesta edellyttää lakiluonnoksen täsmentämistä. Maksusetelillä palveluja tuottaville palvelujen tuottajille on tarpeen asettaa toimintaedellytykset sekä suoran valinnan palvelujen tuottajalla ja maakunnille mahdollisuudet ohjata ja vaikuttaa palveluiden laatuun ja asianmukaisuuteen. Lakiluonnos ei välttämättä tue sosiaali- ja terveystalouden integraatiota.

Palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelman tekeminen sekä asiakasta tässä tukevan henkilön käyttäminen paljon palveluja käyttävien osalta on lakiehdotuksessa huomioitu.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

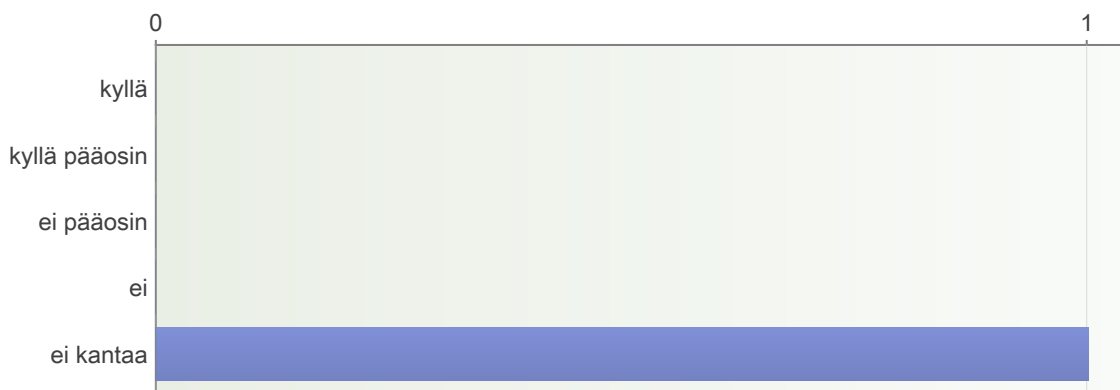
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillitseminen uudistuksen perusteella on hyvin epävarmaa. Uusiin hallintomalleihin ja -järjestelmiin siirtyminen tulee vaatimaan paljon hallinnollista valmistelua ja teknisiä ratkaisuja, mitkä vievät paljon raharesursseja. Palvelutuotannon pirstaloituminen usealla palvelujen tuottajalla ja valinnan vapauslainsäädännön vaikeaselkoisuus haastavat myös kansalaiset, jotka tulevat tarvitsemaan paljon ohjausta ja neuvontaa. Näihin tehtäviin tarvitaan nykyistä enemmän henkilökuntaa. Oletettavaa on, että hallinnolliset kustannukset ICT-ratkaisuineen tulevat jäämään varsin korkealle tasolle.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

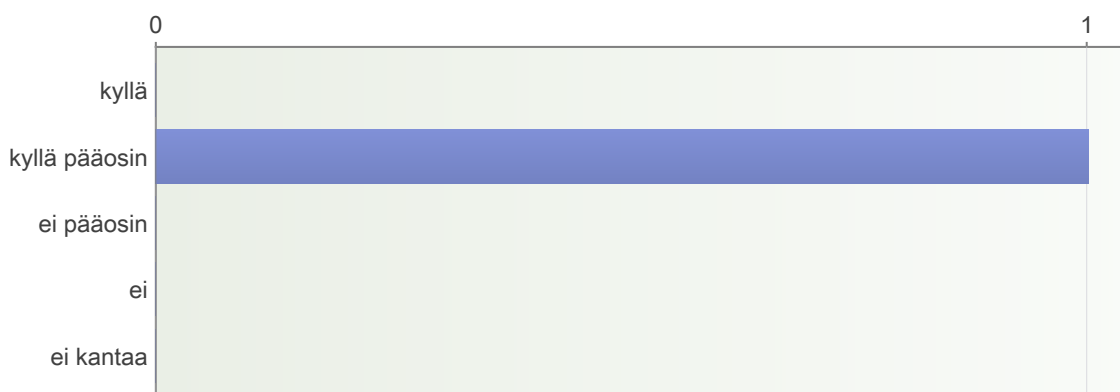

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

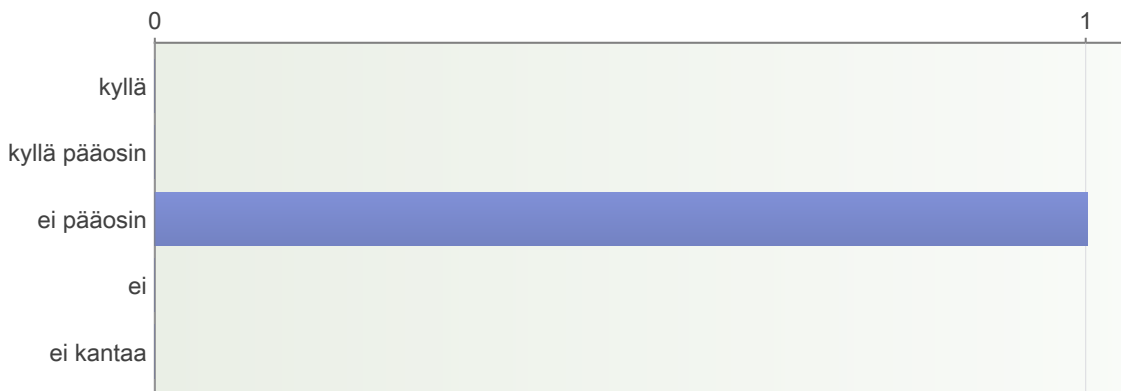
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen kysyntä ja tarjonta ohjautunee ainakin alkuvaiheessa sen perusteella, mitä palveluja on totuttu käyttämään ja hakemaan. Toisaalta alan lainsäädäntö ohjaa järjestämään tietyt palvelut ja vastaamaan asiakkaiden erilaisiin palvelutarpeisiin. Palvelutuotannon laajentuminen uusille toimijoille saattaa pidemmällä tähtäimellä edistää uusien palvelumuotojen syntymistä ja innovaatioita sekä tapaan toimia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kansallisen yhtenäisyyden saavuttamiseksi palvelumäärittely kaipaa täsmentämistä ja lakiluonnos jättää nykyisellään liikaa tulkinnanvaraisuutta.

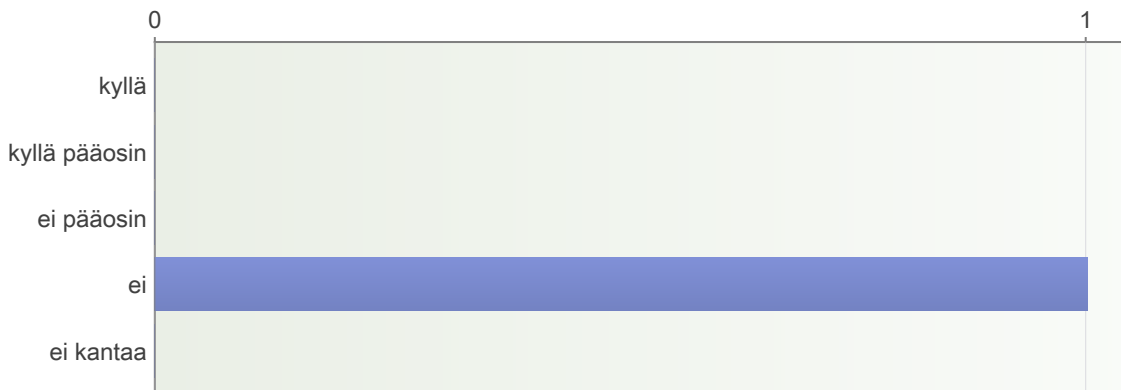
Suoran valinnan palvelukokonaisuuden laajennettuun perustasaan sisältyy lakiluonnoksen 15 §:n perusteella asiakkaan tilapäisesti tai lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 §:n 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalihuollon palvelutarvetta ja sen kestoa on vaikea ennakoida ja sen vuoksi mainittua lakipykälää voi olla hankalaa soveltaa käytännössä eikä palvelun määrittely tilapäiseksi ja lyhytaikaiseksi ohjaa soveltamista riittäväällä tarkkuudella. Tilanne voi johtaa asiakkaan "luukuttamiseen" ja asiakkaan toisaalta itsensä on vaikea tietää, mistä organisaatiosta hän palvelua hakee.

Mielenterveys- ja päihdehoito on määritelty sosiaali-, ja terveyskeskuksessa eli suoran valinnan piirissä olevaksi palveluksi. Psykiatrinen avohoito toteutuu nykyisin useimmissa kunnissa "kahdessa tasossa", eli lievemmat häiriöt ja kriisit hoidetaan terveyskeskuksissa (depressio/psykiatriset sairaanhoitajat ja

terveyskeskuspsykologit) ja vaikeammat häiriöt ohjataan kunnalliseen mielenterveyskeskukseen/psykiatrian poliklinikalle. Joillakin paikkakunnilla psykiatrian poliklinikat ovat sairaanhoitopiiriin eli erikoissairaanhoidon palveluita. Lakiluonnoksen perusteella on vaikea hahmottaa, mihin vaikeampien psyykkisten häiriöiden avohoito jatkossa asettuu; onko se yhdistetty ”perustasoon”, ”laajaan perustasoon” ja järjestetäänkö se jatkossa sosiaali- ja terveyskeskuksissa, maakunnan liikelaitoksissa vai missä. Vaikeammin psyykkisesti sairaat tarvitsevat joka tapauksessa tukea valintoja tehdessään.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

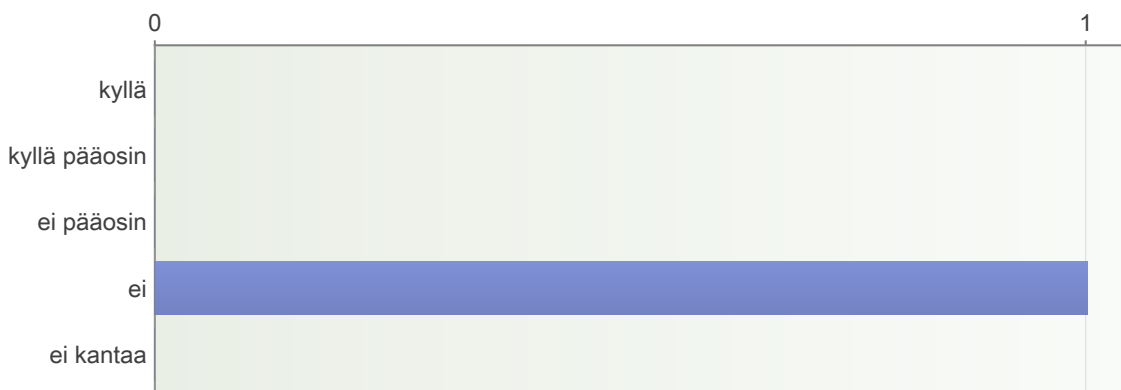
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa maksusetelillä palveluja tuottavan toimintaan.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

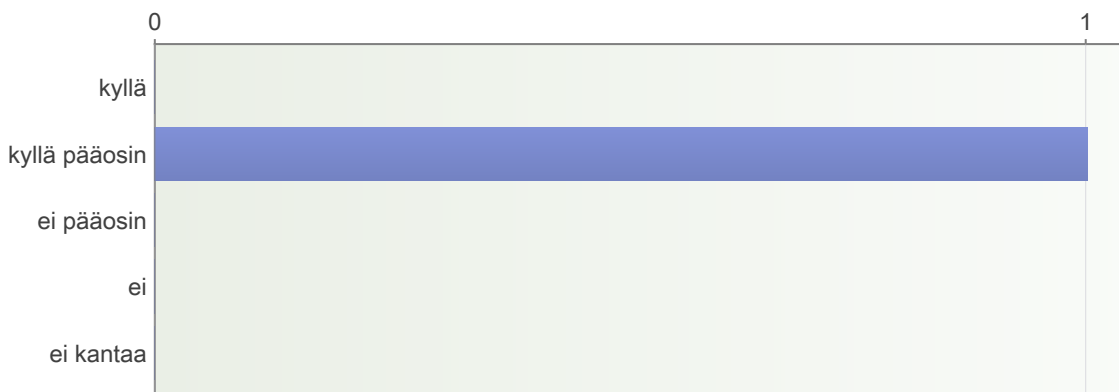
Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelujen tuottajalla on kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta. Lakiluonnos ei kuitenkaan velvoita palvelujen tuottajaa varmistamaan etukäteen maksusetelipalvelujen tuottajan toiminnan laatua eikä toisaalta anna myöskään välineitä puuttua toimintaan, mikäli siihen on tarvetta. Laadun seuranta jää yksistään asiakkaan tehtäväksi ja valvonta lupa- ja valvontaviranomaisen tehtäväksi.

Palvelukokonaisuuden itsenäisten osakokonaisuuksien määrittely on tarpeellista tehdä erillisellä valtioneuvoston asetuksella.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

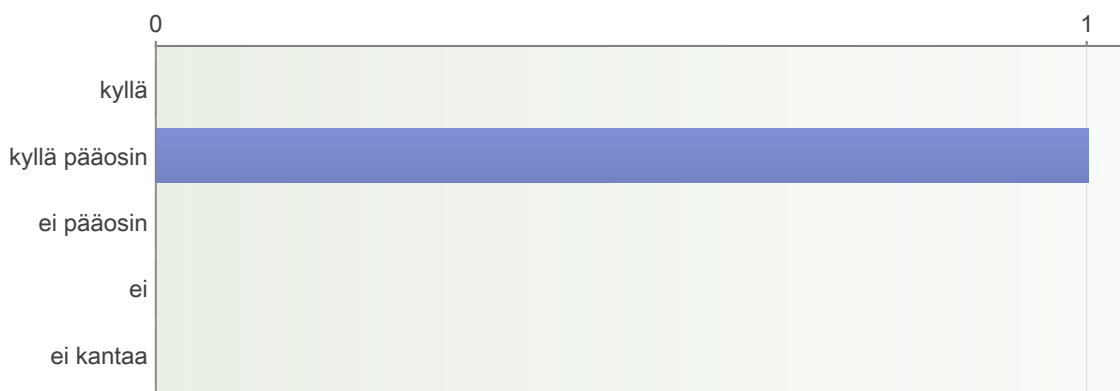
Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä antaa asiakkaalle mahdollisuuden valita palvelujen tuottaja ja asiakas itse päättää ottaako hän setelin. Valinnan tekemistä tukee, jos asiakkaalla on tietoa vaihtoehtoisista palvelujen tuottajista päätöksensä tueksi ja toisaalta hän saattaa ohjausta ja neuvontaa, mikäli hän sitä tarvitsee. Lainsäädäntöluonnos ei sisällä mainintoja keinoista, joilla asiakas voi ilmaista tyytymättömyytensä saamaansa palveluun.

Asiakkaan mahdollisuus valita suoran valinnan palvelujen tuottaja saattaa rajautua tilanteissa, jossa sote-keskus tai suun hoidon yksikkö on täynnä. Lakiehdotuksen mukaan uudet asiakkaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, mikäli listalla tilaa.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

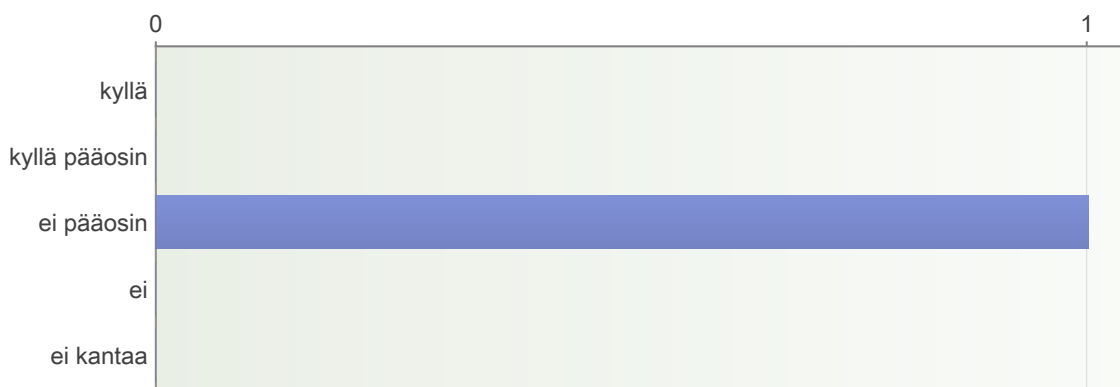
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa asiakkaalle mahdollisuuden valintaan. Maakunnan liikelaitoksen palveluvalikoimaan kuuluu kuitenkin sellaisia sosiaalipalveluja, joiden osalta asiakkaan valinnan mahdollisuus ei välttämättä koidu asiakkaan eduksi ja valinnan vapauden voi sen vuoksi perustellusta syystä kyseenalaistaa. Asiakkaan mahdollisuus vaihtaa toisen maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste saattaa myös hidastaa hänen asiansa käsittelyä ja vaarantaa asiakasturvallisuuden esim. lastensuojelussa pitkäjänteinen lapsen edun mukainen sosiaalityö saattaa keskeytyä ja vaikuttaa ratkaisevasti lapsen tulevaisuuteen. Myös ympärivuorokautisen palvelun tuottajan valinnan mahdollisuus ei kaikissa tilanteissa (esimerkiksi alkoholidementiaa sairastavilla) ole tarkoituksenmukaista ja sekä liikelaitoksen työntekijälle ja palvelujen tuottajalla tulisi olla mahdollisuus ohjata asiakas hänelle sopivaan hoivayksikköön, jossa hän saa asianmukaisen hoivan ja huolenpidon

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

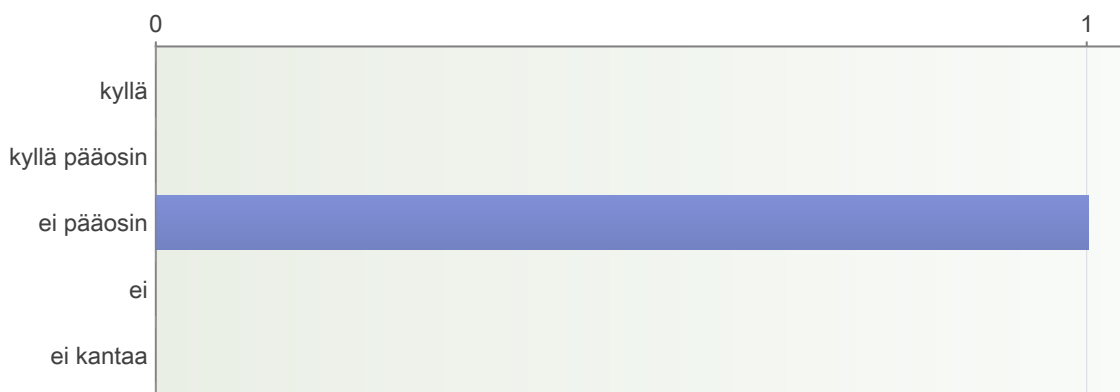
Vastaajien määrä: 1

-

Säännökset ovat asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta ristiriitaiset. Asiakkaalla on 23 §:n perusteella oikeus valita asiakassetelillä palvelua antava palvelujen tuottaja palvelutuottajarekisterissä olevista palvelujen tuottajista maakunnan liikelaitoksen tekemän palvelutarpeen arvioinnin, terveydenhuollon hoitopäätöksen tai sosiaalihuollon hallintopäätöksen perusteella. Palvelutuottajarekisteri ei kuitenkaan yksistään takaa palvelun laatua tai sen vastaavuutta asiakkaan palvelutarpeeseen. Asiakkaan etua palvelisi, että maakunnan liikelaitoksella olisi mahdollisuus varmistua palvelujen tuottajan palvelun laadusta ja asianmukaisuudesta ja sen tuottamille palveluille tulisi laissa asettaa tarkempia määreitä palvelutuottajarekisteriin kuulumisen lisäksi.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

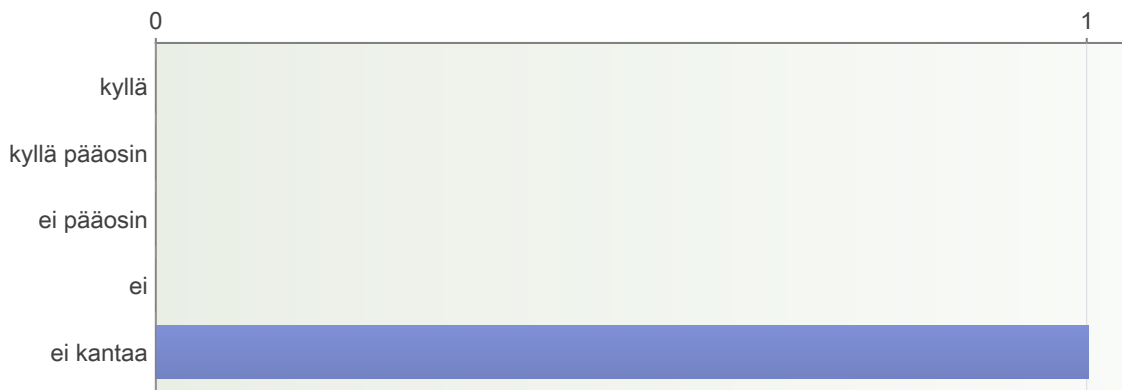
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelijärjestelmä antaa teknisesti maakunnalle mahdollisuuden varmistaa, että sen järjestämisvastuu toteutuu. Kun maakunnan omat palvelut eivät pysty vastaamaan väestön tarpeisiin riittävän nopeasti, asiakasseteli saattaa mahdollistaa nopeamman hoitoon pääsyn. Sen sijaan lakiluonnos ei anna maakunnalle ohjaus- ja vaikutusmahdollisuutta varmistaa asiakassetelillä hankitun palvelun vastaavuutta asiakkaan palvelutarpeeseen tai puuttua toiminnan mahdollisiin epäkohtiin. Palvelun järjestämisestä vastuussa olevalla taholla tulisi olla mahdollisuus vastata palvelun sisällöstä ja laadusta ja sen vuoksi maakunnan liikelaitoksen ohjaussuhdetta tulisi vahvistaa. Asiakkaan palvelukokkonaisuus saattaa hajaantua ja palveluketjun hallinta vaikeutua.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

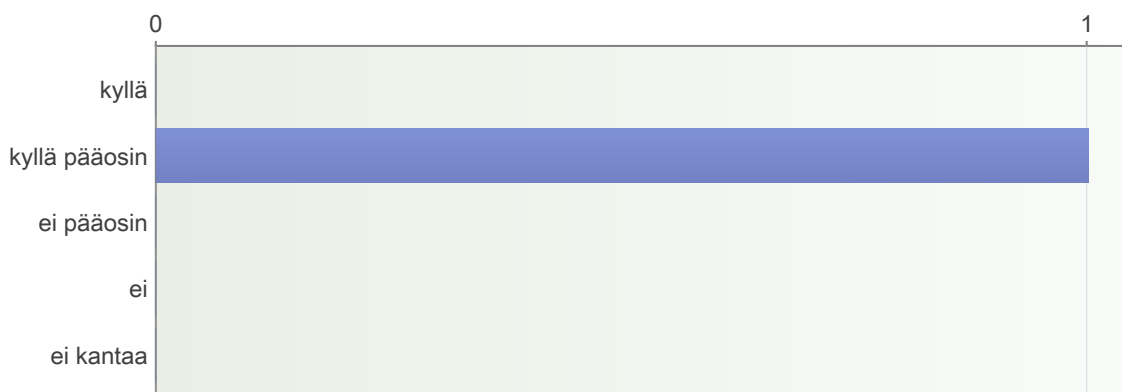

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin käyttöön otto edellyttää maakunnan vahvaa panostusta asiakkaan palvelutarpeen arviointiin, sen pohjalta laadittavan palvelusuunnitelman laadintaan sekä asiakkaan tarpeisiin vastaavien palveluiden määrittelyyn. Asiakkaan päätöksenteossa korostuu sitä tukevan työntekijän rooli. Henkilökohtainen budjetin sujuvan käyttöön oton varmistamiseksi uudistuksen soveltamisessa olisi tarpeen edetä käytännön kokeilujen kautta.

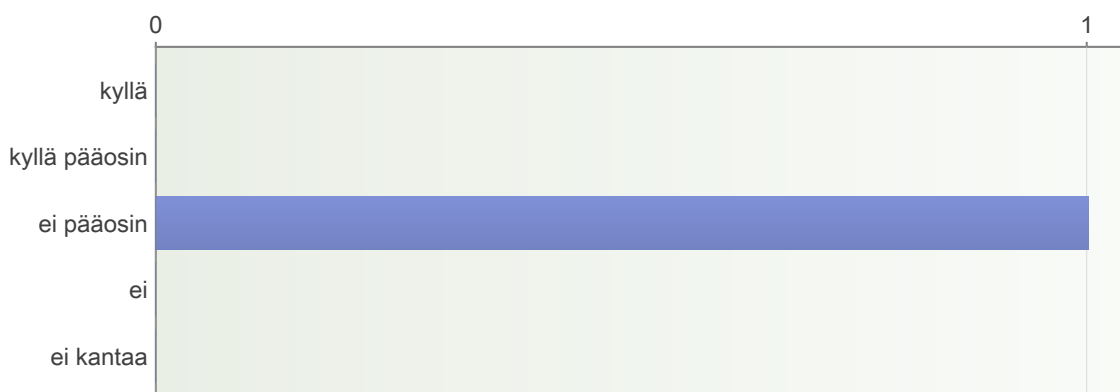
Täsmenämistä tarvitsee hallituksen esitysluonnokseen sisältyvä maininta siitä, että asiakkaan ja palveluntuottajan välille ei syntyisi sopimusta eivätkä asiakkaat olisi palveluja käyttäessään kuluttajan asemassa.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti).

Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

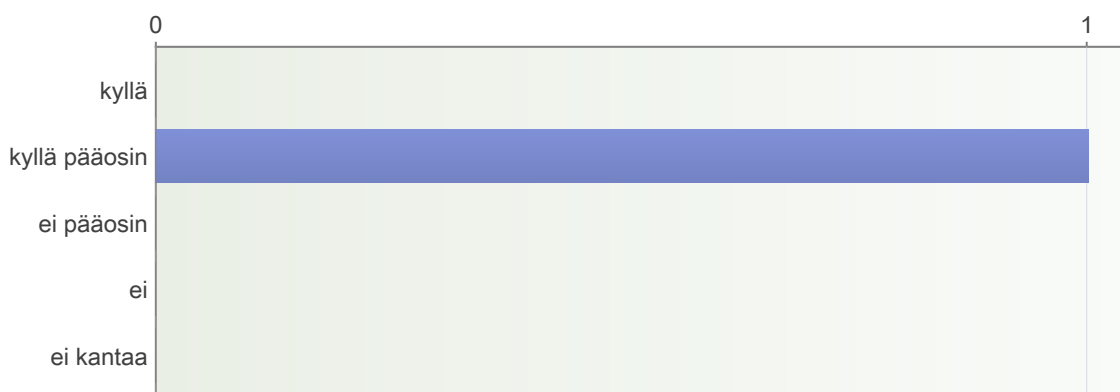
Vastaajien määrä: 1

- Lainsäädäntö velvoittaa jo nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijää selvittämään asiakkaalle hänen oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa lisäksi erilaiset toimenpidevaihtoehdot hänen asiassaan. Henkilökohtainen budjetti-järjestelmä on toisaalta uusi ja saattaa edellyttää asiakkaan päätöksentekomahdollisuuksien vahvistamista. Esitetty järjestelmä lisää hallinnollista valmistelutyötä ja mahdollisesti myös kustannuksia. Kaikilta osin se ei saata olla myöskään käytännössä tarkoituksenmukainen eikä realistinen.

Hallituksen esityksessä viitataan tilanteeseen, että asiakkaalle nimetty vanhuspalvelulain mukainen vastuutyöntekijä ei olisi riittävä asiakkaan tukemiseen. Vanhuspalvelulain mukainen säädös vastuutyöntekijästä on kumottu 1.1.2017 lukien.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

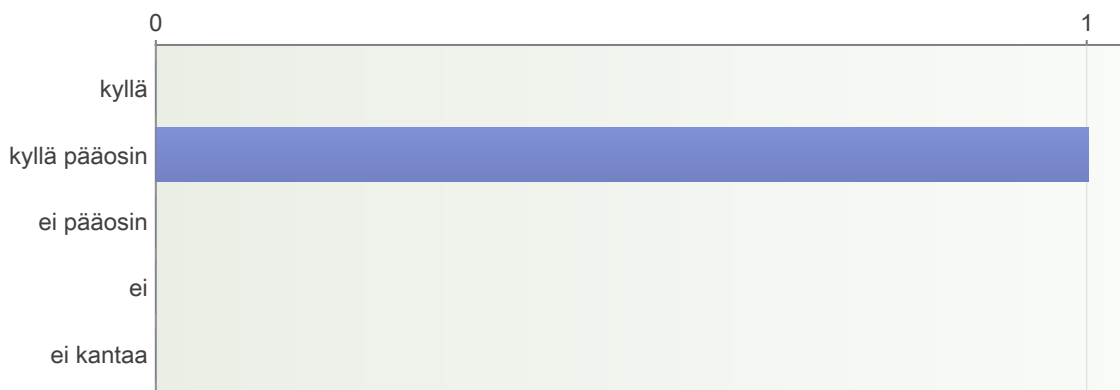
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksymismenettely on melko hyvin kuvattu ja lisäksi maakunnilla on mahdollisuus asettaa omia vaatimuksiaan palveluntuottajille. Tiedon julkisuudella on merkitystä asiakkaiden valinnassa

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

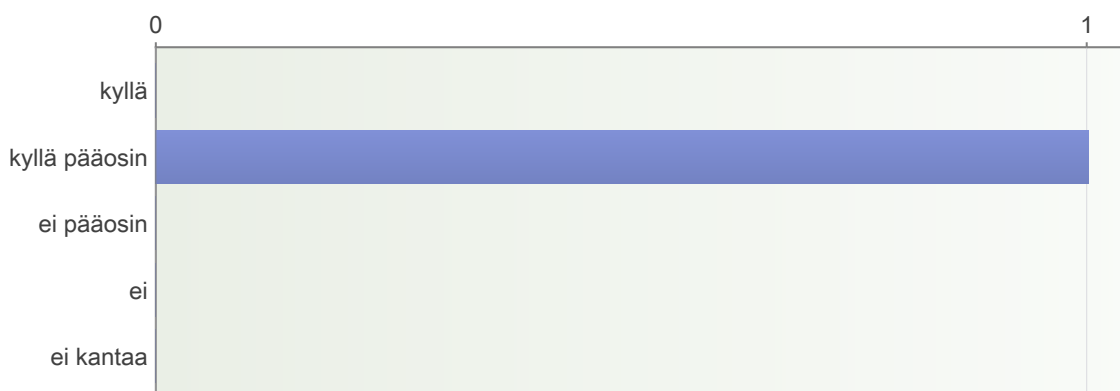
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sopimusmenettely on välttämätön lain tavoitteiden, maakunnan järjestämistä vastuun toteutumisen ja asiakkaan oikeuksien varmistumisen näkökulmasta. Sopimus selventää osapuolten velvollisuudet ja oikeudet ja antaa maakunnalle järjestämistä vastuullisena palveluihin hyvän ohjausmahdollisuuden

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

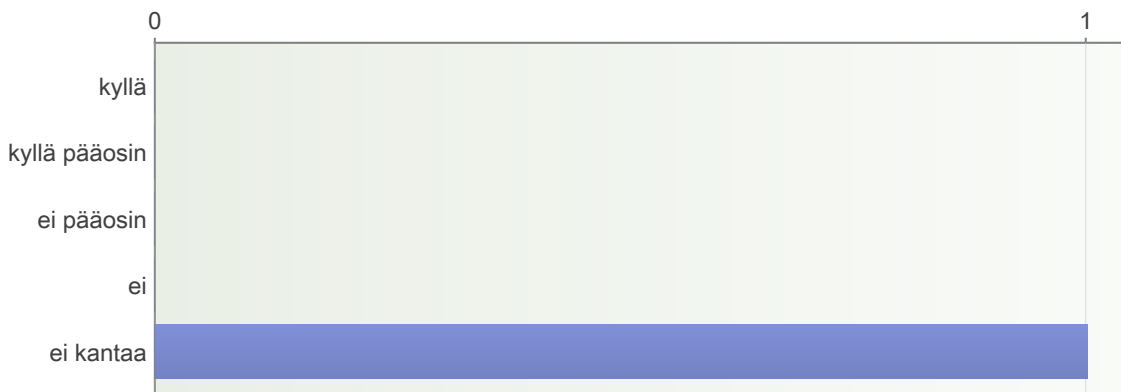
- Palvelujen tuottajan velvoitteet ovat pääosin tarkoituksenmukaisia. Suoran valinnan palvelun tuottajan velvollisuus ilmoittaa toiminnan olennaisista muutoksista jättää kuitenkin tulkinnanvaraa siitä, minkälaisista muutoksista ilmoitus on tehtävä ja tämän vuoksi ja sitä on hyvä tarkentaa valtioneuvoston asetuksella.

Raportointivelvollisuus on varsin kattava ja välttämätön. Toisaalta herää kysymys onko pienillä palvelujen tuottajilla teknisiä edellytyksiä toteuttaa sähköinen raportointi.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

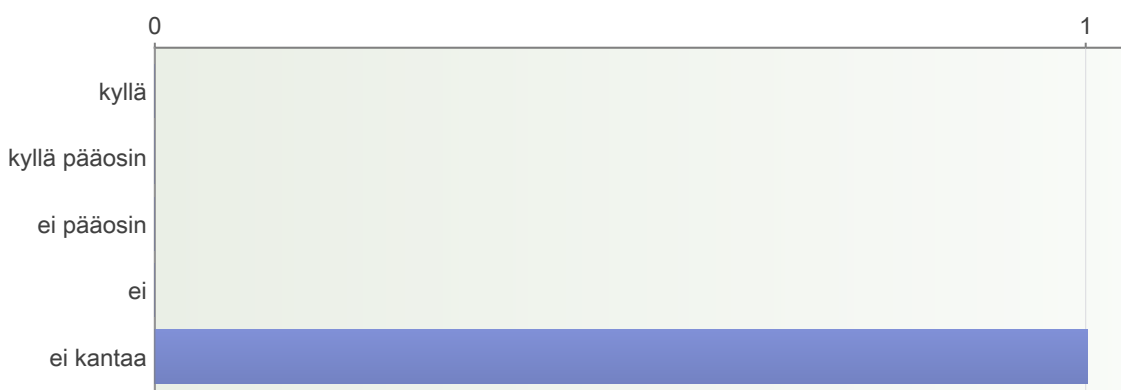

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

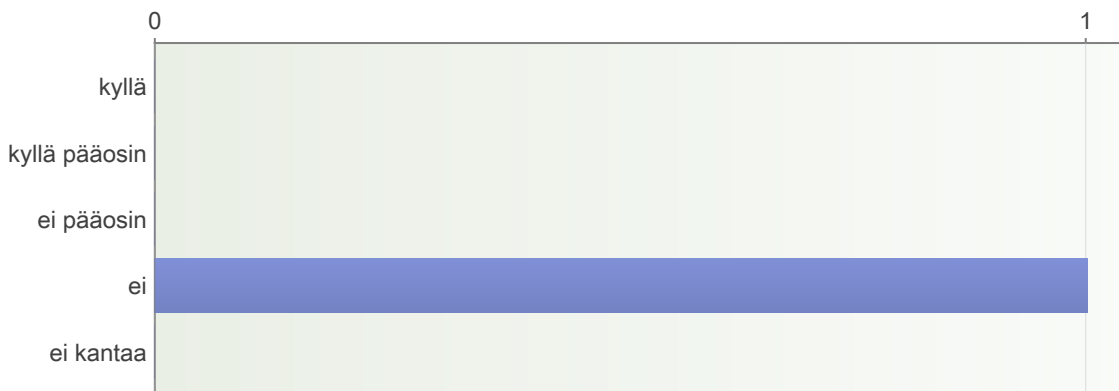

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

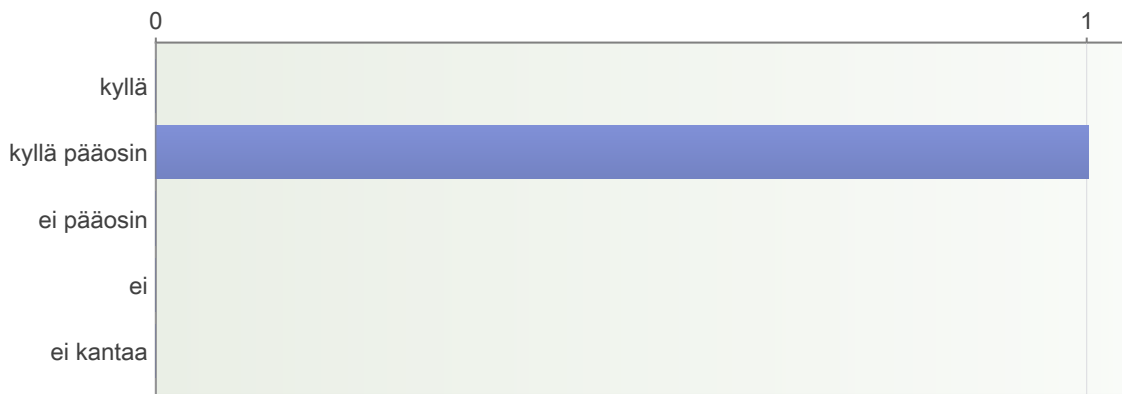
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain voimaantuloajankohta on epärealistinen uudistuksen mittavuuteen nähden. Maakuntien väliaikaishallinto aloittaa kesällä 2017 ja sen tulisi n. 1,5 vuodessa saada valmiiksi oma organisaationsa ja liikelaitos, jonka oman palvelutuotannon yhtiöittäminen tulisi niin ikään aloittaa, vaikkakin siirtymäaikaa on annettu vuoteen 2021 saakka. Samanaikaisesti maakunnan tulisi vielä hyväksyttää suoran valinnan piiriin tulevat palvelujen tuottajat, mikä on mittava hallinnollinen valmistelutyö. Uudistus edellyttää myös uusien tietoteknisten järjestelmien käyttöön ottoa ja se asettaa oman epävarmuutensa voimaantuloajan realistisuudelle. Laki on perusteltua ottaa käyttöön vaiheittain ehkä maantieteellisestikin sekä toteuttaa kokeiluja eri osa-alueilla.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

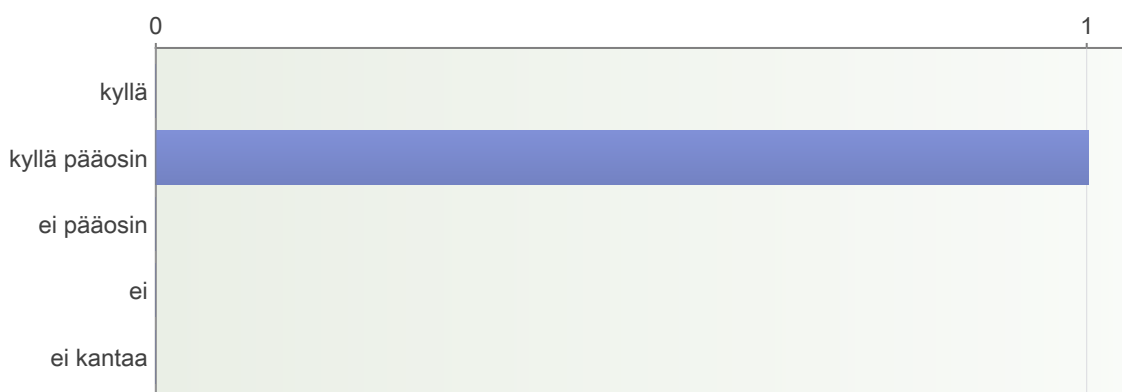
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottajan hyväksymismenettely, palvelujen tuottajan kanssa laadittava sopimus sekä mahdollisuus asettaa omia kriteerejä palvelulle antavat maakunnalle suhteellisen hyvät keinot järjestämisvastuun toteuttamiseen ja toisaalta puuttua toiminnassa havaittuihin epäkohtiin palvelujen saatavuuden varmistamiseksi. Järjestelmä edellyttää uuden oppimista, kysyy paljon henkilötyövoimaa ja teettää maakunnalla paljon hallinnollista työtä. Toisen palvelujen tuottajan toiminnan ohjaus ja valvonta on mahdollista, mutta se on aina haasteellisempaa kuin jos palvelutoiminnan tuottaisi itse. Järjestämisvastuun toteutumista ja kokonaisuuden hallintaa heikentää palvelutuotannon pirstaloituminen ja heikot mahdollisuudet vaikuttaa asiakas- ja maksusetelillä tuotettaviin palveluihin. Hallinnollinen taakka ei lainsäädäntöluonnoksen perusteella kevene vaan lisääntyy.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

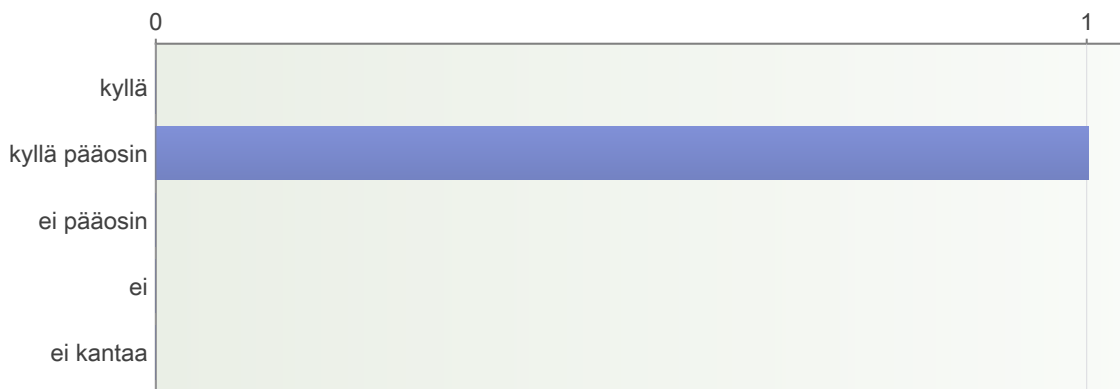
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus sekä asiakas- ja maksusetelijärjestelmät edistävät markkinoiden syntymistä sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Maantieteelliset ja väestöpoliittiset seikat asettavat omat reunaehdotuksensa sille, miten kysyntä mahdollistaa palvelujen syntymisen eri alueille

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotus ottaa huomioon pienet toimijat, jotka harvoin kuitenkin pystyvät tuottamaan riittävän laaja-alaisesti palveluita saadakseen ihmisiä listautumaan koko vuodeksi omien palveluidensa piiriin. Pienille toimijoille saattaakin avautua mahdollisuuksia asiakas- ja maksusetelipalvelujen tuottajana. Toinen asia on, miten sosiaali- ja terveyskeskus ja maakunnan liikelaitos käyttävät tätä mahdollisuutta vai keskittykö yhä useampi palvelutoiminta kannattavuussyistä vain isoille toimijoille. Kysymys pienten palvelujen tuottajien asemasta on erityisen tärkeä sosiaalihuollossa, jossa moni palvelu (esim. ammatillinen perhehoito) tuotetaan pienten palvelujen tuottajien toimesta.

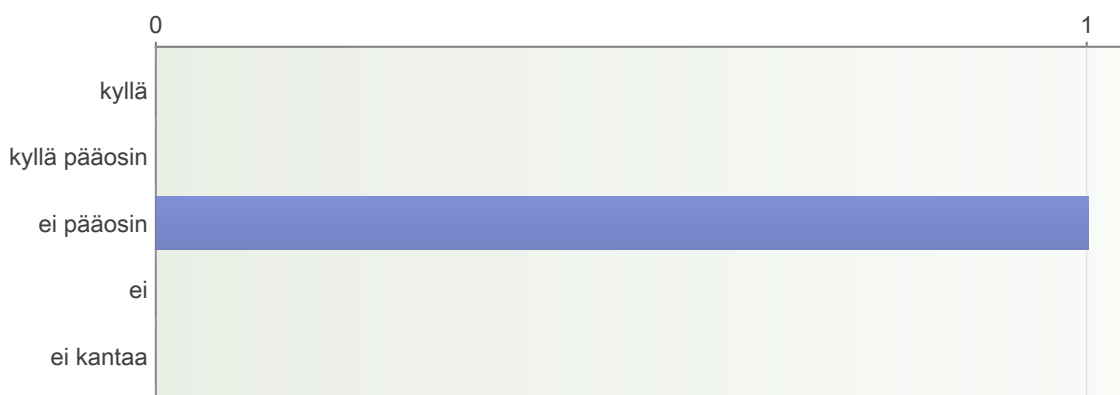
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Kansalaisen hoidon ja palvelujen laatu saattavat joissakin tapauksissa parantua, mutta voi olla, ettei uudistuksella ole merkittäviä vaikutuksia – lainsäädännön perusteella on vaikea ennakoida, miten asiakkaat loppujen lopuksi valintojaan tekevät. Valinnanvapaus saattaa myös lisätä epätarkoituksenmukaista hoitoon hakeutumista kiistanalaisia hoitoja tarjoaville. Haavoittuvassa asemassa olevat ja toimintarajoitteiset kansalaiset tarvitsevat kuitenkin järjestelmien tukea pirstaloituvan palvelujärjestelmän hahmottamiseksi ja päätöksentekonsa tueksi.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

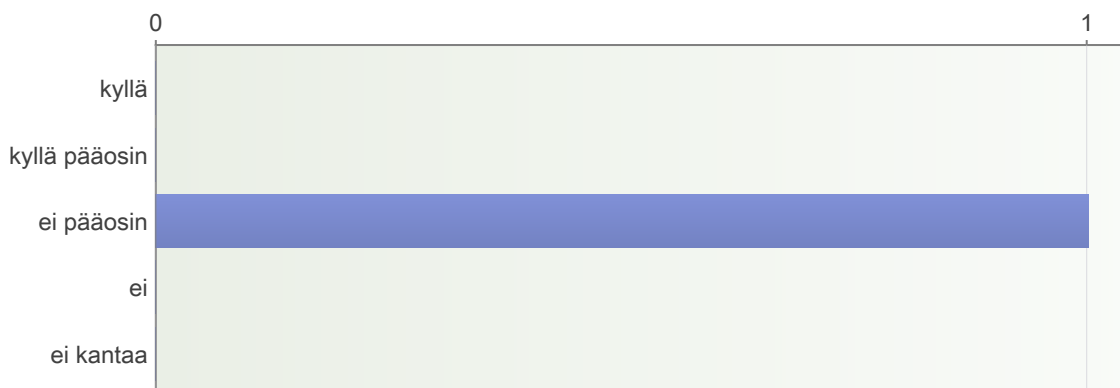
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kun suun terveydenhuolto irrotetaan omaksi kokonaisuudekseen, sen erillisuus korostuu. Suun hoito on kuitenkin vain yksi osa koko ihmisen hoitoa.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointia on tarpeen jatkaa. Uudistuksen vaikutuksia ja soveltuvuutta etenkin sosiaalihuollon palveluihin on arvioitu tähän mennessä riittämättömästi. Lainsäädännön monipuolisuuden ja toisaalta keskeneräisyyden vuoksi on tärkeää, että uudistuksen vaikutuksia kokeillaan riittävästi myös käytännössä.

Valtiosääntöoikeudellinen arviointi on uudistuksen kannalta keskeinen asiakkaan perusoikeuksien ja kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumisen varmistamiseksi ja sen arvioimiseksi, mitä vaikutuksia on suoran valinnan palvelujen tuottajan mahdollisuudella käyttää viranomaisvaltaa sosiaalihuollossa ja sen oikeudella tehdä hallintopäätöksiä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Lupa- ja valvontaviranomaisten merkitys tulee lakiuudistuksen perusteella kasvamaan. Sen lisäksi, että lupa- ja rekisteröintitehtävät tulevat lisääntymään, on oletettavaa, että jälkikäteisvalvonnan ja ohjauksen määrä kasvaa.

Uuden lupa- ja valvontaviraston keskeiseksi tehtäväksi muodostuu maakuntien tukeminen, ohjaaminen ja valvonta niiden haastavassa palveluiden järjestämistehtävässään. Vaikka järjestämisen valvonta on kuulunut valvontaviranomaisille tähänkin saakka, nousee palveluiden järjestämisen valvonta paljon aikaisempaa keskeisemmäksi. Maakuntien tulisi kyetä omalla ohjauksellaan ja valvonnallaan varmistamaan, että palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja palveluintegraatio toteutuu ja että valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita on saatavilla. Tätä tehtävää valvojan tulisi vuorovaikutteisella ja ennakoivalla työskentelyotteellaan tukea.

Palvelutoiminnan rekisteröintitehtävät saattavat lain voimaan tulon aikaan ruuhkautua ja viraston palvelukyky voi hetkellisesti heiketä uusien rekisteröintitehtävien vuoksi (maakuntien liikelaitosten yhtiöittäminen, muut uudet palvelujen tuottajat ja nykyisten palvelujen tuottajien toiminnan muutokset), mutta myös samaan aikaan astuvan palvelutuottajalain vuoksi. Lain muuttuessa myös palvelujen antajien rekisteri on saatettava vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä. Oman haasteensa työn sujuvuuteen tuo uuden valtion lupa- ja valvontaviraston toiminnan käynnistäminen samana ajankohtana. Nämä kaikki tekijät ovat lupa- ja valvontaviraston työn onnistumiselle kriittisiä tekijöitä.

Rekisteröintitehtävien lisäksi jälkikäteisvalvonnan määrä saattaa nousta ainakin maakuntien toiminnan käynnistyessä ja valinnanvapauden astuttua voimaan. Ohjauksen tarve lisääntynee niin ikään. Kun maakunta ja sen liikelaitos ovat organisaatioina uusia ja valinnanvapaus tuo runsaasti muutoksia eri toimijoiden toimivaltasuhteisiin, niin on oletettavaa, että asiakkaat eivät ole selvillä oikeuksistaan eivätkä palvelutkaan heti toteudu toivotulla tavalla. Uudessa lainsäädännössä tulisikin olla mahdollisimman vähän tulkinnanvaraa ja asiakkaan sekä maakunnan oikeudet tulisi olla tarkkaan määritelty, jotta välttyttäisiin hallintokanteluiden ja jälkikäteisen valvonnan huomattavalta lisääntymiseltä. Mikäli lakiluonnoksessa ei vahvisteta maakunnan ohjausvaltaa asiakas- ja maksusetelillä palveluja tuottaviin palvelujen tuottajiin, jää näiden palvelujen tuottajien valvonta ainoastaan aluehallintovirastolle ja se lisännee viraston tehtäviä.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Esitystä tulisi täydentää maininnoilla asiakkaan mahdollisuuksista vaikuttaa saamaansa palvelun laatuun. Maakunnan ja palvelujen tuottajan velvollisuuksia ja mahdollisuuksia laadun varmistamiseen tulisi niin ikään selventää ja tarvittaessa vahvistaa. Hyvä lisä olisi niin ikään maininta asiakkaan ja potilaan oikeuksista muistutuksen tekemiseen. Arvioitava olisi myös sosiaalihuollon asiakaslain ja potilaslain täydennystarpeet sen selventämiseksi kenelle muistutus tehdään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon opetusta ja tutkimusta ei ole mainittu lakiluonnoksessa ja niiden osalta asiat jäävät avoimeksi.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.